

Ikt. sz.: GAB-42/31-8/2025.

GAB-13/2025. sz. ülés
(GAB-74/2022-2026. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v

az Országgyűlés **Gazdasági Bizottságának**
2025. szeptember 22-én, hétfőn, 11 óra 04 perckor
az Országház Tisza Kálmán termében (főemelet 37.)
megtartott üléséről

Tartalomjegyzék

<i>Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása</i>	5
<i>A gyermekek digitális eszközök káros hatásai elleni védelméről címmel benyújtott T/12424. számú törvényjavaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	5
<i>Hollik István szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések, vélemények, reflexiók</i>	6
<i>Határozathozatal</i>	7
<i>A gyermekek digitális védelméről szóló H/12425. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)</i>	7
<i>Dúró Dóra szóbeli kiegészítése</i>	7
<i>Kérdések, vélemények, reflexiók</i>	11
<i>Határozathozatal</i>	20
<i>Dr. Sipos-Tompa Leventének, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltjének meghallgatása (A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 11. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 9. § (6) bekezdése alapján)</i>	20
<i>Dr. Sipos-Tompa Levente szóbeli kiegészítése</i>	20
<i>Kérdések, reflexiók</i>	23
<i>Határozathozatal</i>	24
<i>Egyebek</i>	24
<i>Az ülés berekesztése</i>	24

Napirendi javaslat

1. A gyermekek digitális eszközök káros hatásai elleni védelméről címmel benyújtott törvényjavaslat (T/12424. szám)
(Hollik István (KDNP), Dr. Selmeczi Gabriella (Fidesz) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
2. A gyermekek digitális védelméről szóló határozati javaslat (H/12425. szám)
(Dúró Dóra (Mi Hazánk) képviselő)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
3. Dr. Sipos-Tompa Leventének, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltjének meghallgatása
(A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 11. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 9. § (6) bekezdése alapján)
4. A légitölekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvénynek a luxusrepölések társadalmi hozzájárulási kötelezettségének megteremtése érdekében történő módosításáról szóló törvényjavaslat (T/12102. szám)
(Sebián-Petrovszki László, Arató Gergely, Barkóczy Balázs, Dr. Dávid Ferenc, Dr. Komáromi Zoltán, Dr. Oláh Lajos, Dr. Vadai Ágnes, Földi Judit, Gréczy Zsolt, Gy. Németh Erzsébet, Hegedüs Andrea, Kálmán Olga, Rónai Sándor (DK), Varga Ferenc (független), Varga Zoltán, Varju László (DK) képviselők)
(Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)
5. Egyebek

Az ülés résztvevői

A bizottság részéről

Megjelent

Elnököl: Cseresnyés Péter (Fidesz), a bizottság alelnöke

Barcza Attila (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Dr. Molnár Ágnes (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Witzmann Mihály (Fidesz), a bizottság alelnöke
 Dr. Mellár Tamás (Párbeszéd), a bizottság alelnöke
 Erős Gábor (Fidesz)
 Riz Gábor (Fidesz)
 Dr. Szeberényi Gyula Tamás (Fidesz)
 Stummer János (Momentum)
 Z. Kárpát Dániel (Jobbik)
 Tordai Bence (Párbeszéd)

Helyettesítési megbízást adott

Bánki Erik (Fidesz) Cseresnyés Péternek (Fidesz)
 Witzmann Mihály (Fidesz) megérkezéséig dr. Molnár Ágnesnek (Fidesz)
 Dr. Seszták Miklós - Witzmann Mihály (Fidesz) megérkezését követően - dr. Molnár Ágnesnek (Fidesz)
 F. Kovács Sándor (Fidesz) Barcza Attilának (Fidesz)
 Szatmáry Kristóf (Fidesz) Erős Gábornak (Fidesz)
 Dr. Szeberényi Gyula Tamás (Fidesz) távozása után Witzmann Mihálynak (Fidesz)
 Varga Gábor (Fidesz) Riz Gábornak (Fidesz)

A bizottság titkársága részéről

Dr. Palkó Katalin bizottsági főmunkatárs
 Dr. Szőke Máté bizottsági munkatárs

Meghívottak

Hozzászólók

Hollik István (KDNP) országgyűlési képviselő
 Dúró Dóra (Mi Hazánk) országgyűlési képviselő
 Dr. Sipos-Tompa Levente, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltje

(Az ülés kezdetének időpontja: 11 óra 04 perc)

Az ülés megnyitása, a határozatképesség megállapítása, a napirend elfogadása

CSERESNYÉS PÉTER (Fidesz), a bizottság alelnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó napot kívánok! Tisztelt Képviselőtársaim! Tisztelt Meghívottak! Köszöntöm a Gazdasági Bizottság mai ülésén megjelenteket. A bizottsági ülést ezennel megnyitom. Bánki Erik elnök úr megbízása alapján a mai ülést én vezetem mindaddig, amíg elnök úr ide nem ér, és át nem veszi az ülés vezetését.

Elsőként a határozatképesség megállapítására kerül sor. A jelenléti ív alapján 9 személyes jelenlét van és 5 helyettesítés. A határozatképesség megvan, úgyhogy a munkánkat megkezdhetjük.

Képviselőtársaim előzetesen megkapták a mai ülésre szóló meghívót. Tájékoztatom önöket, hogy Sebián-Petrovszki László frakcióvezető úr a határozati házszabály 58. § (3) bekezdése alapján képviselőtársai nevében is kezdeményezte, hogy a T/12102. számú törvényjavaslatuk tárgysorozatba vételéről való döntésre a mai bizottsági ülésünkön ne kerüljön sor. A napirendi javaslatot tehát ezen indítvány nélkül teszem fel szavazásra.

Kérdezem képviselőtársaimat, ki az, aki ezzel a tartalommal a napirendi javaslatot elfogadja. Kérem, hogy a napirend elfogadásáról most szavazzunk! (Szavazás.) Köszönöm.

Megállapítom, hogy a bizottság a napirendjét 12 igen szavazattal, 1 tartózkodás mellett elfogadta.

A gyermekek digitális eszközök káros hatásai elleni védelméről címmel benyújtott T/12424. számú törvényjavaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Első napirendi pontunk tehát A gyermekek digitális eszközök káros hatásai elleni védelméről címmel benyújtott törvényjavaslat, amelyet dr. Selmeczi Gabriella, Hollik István képviselők nyújtottak be. Az előterjesztők nevében Hollik István képviselőtársunk fog néhány gondolatot mondani a javaslatról, amennyiben igényt tart rá.

Köszöntöm Hollik István képviselő urat, és kérdezem, hogy ki kívánja-e egészíteni szóban az indítványt. (Jelzésre:) Öné a szó.

Hollik István szóbeli kiegészítése

HOLLIK ISTVÁN (KDNP) előterjesztő: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Csak röviden. Ugye, a digitalizáció ránk törte az ajtót, és már itt van a szobában, ha akarjuk, ha nem. Nyilván a Fidesznek és a KDNP-nek az a célja, hogy ennek az előnyeit maximálisan kihasználja, ezért készít éppen a kormány mesterséges intelligenciáról szóló törvényjavaslatot. Viszont a veszélyeire fel kell hívni a figyelmet, a gyermekeinket a digitalizáció káros hatásaitól pedig meg kell óvni.

Tulajdonképpen ez a javaslat ezt a célt szolgálja, hiszen vannak sokkoló tudományos eredmények, amelyek azt mutatják, hogy a gyermekek beszédképessége, kézügyessége, illetve ezeknek a ki nem alakulása vagy romlása összefüggést mutat a túlzott képernyőhasználattal. A mi célunk az, hogy erre felhívjuk a szülők figyelmét, mert az állam ennyit tud, viszont ennyit meg is kell tегyen. Hiszen egyetlenegy szülő sem akar rosszat a gyermekének, viszont ezeket a kockázatokat nem biztos, hogy mindannyian ismerik, és ezért szeretnénk erre felhívni a figyelmet. A javaslat konkrétan arról szól - más jogi megoldás egyébként nincs, egyedül ez működőképes -,

hogy a forgalmazókat kötelezzük arra, hogy ahol digitális eszközt árulnak, ott a forgalmazó köteles kitenni egy jól látható helyen egy feliratot, amelyre az van ráírva, hogy ezeknek a digitális eszközöknek a használata 6 éves kor alatt nem ajánlott. Nem azt mondjuk, hogy ezzel mindent megoldunk, de azt gondolom, hogy ez egy nagyon fontos felkiáltójel, amire fel fognak figyelni a szülők is.

Nem akarom megelőlegezni a következő napirendi pontnak a vitáját, de azt szeretném mondani - mert nyilvánvalóan Dúró képviselő asszony nem lesz elégedett csak ennyivel -, hogy a kormány egyébként tervez egy tájékoztató, ismeretterjesztő kampányt is ez ügyben, tehát lesznek további lépéseink. De ezzel most el kell indulnunk, és azt gondolom, hogy önmagában ez a törvényjavaslat arra egészen biztosan alkalmas, hogy erre a problémára felhívja a szülők figyelmét, és eszerint tudnak akkor a szülők legjobb belátásuk szerint dönteni a gyermekük jövőjét és digitális eszközhasználatukat illetően. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Most pedig képviselőtársaimé a szó. Tordai Bence következik, ő jelezte a hozzászólási szándékát.

Kérdések, vélemények, reflexiók

TORDAI BENCE (Párbeszéd): Köszönöm a szót. Arra lennék kíváncsi, hogy az előterjesztő szerint mennyire hitelesek a kormánypártok bármilyen gyermekvédelmi kérdésben, amikor pedofil-bűncselekmények tucatjait tusolják el.

ELNÖK: Köszönöm szépen a kérdést. Nem hiszem, hogy képviselőtársamnak kell erre a választ megadnia, legfőképpen azért, mert ön nem mond igazat, képviselőtársam, ezzel az állításával. De ha reagálni kíván Hollik képviselőtársam, akkor természetesen megadom a szót.

HOLLIK ISTVÁN (KDNP) előterjesztő: Nagyon sajnálom, hogy egy ilyen javaslatot ön egy politikai cirkuszra használ fel. Ez jól mutatja, hogy önt egyébként a magyar gyermekek jövője egyáltalán nem érdekli, ezért szégyellje magát.

A másik, amiért még szégyellje magát, hogy idejön, és egy ilyen javaslat kapcsán hazug állításokat fogalmaz meg, az egészen elképesztő. *(Dr. Mellár Tamás: Álljunk már meg!)* Úgyhogy ezért is szégyellje magát!

ELNÖK: Köszönöm szépen. Riz Gábor képviselőtársamnak adom meg a szót.

RIZ GÁBOR (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Előterjesztő! A magam véleményét talán egy kicsit személyes indítatással kezdeném, mert három unoka nagyapjaként talán különös felelősségem van, hiszen mind a hárman abban a korban vannak - 7 és 12 év között -, amikor különösen fogékonyak arra, hogy milyen eszközt és milyen információt tudnak magukénak.

Éppen ezért üdvözlöm ezt az előterjesztést és azt a gondolatot, amelynek értelmében az AI - mert bármilyen furcsa, most már mindennapjaink része, összes jó vagy rossz oldalával együtt -, ha már itt van, és ha már használjuk, akkor miért ne tegyük meg azt, hogy a gyermekeink védelme érdekében hogyan tudunk olyan korlátozó szabályokat - bocsánat! -, olyan önmérsékletet beállítani az információszerzés és az információ valóságát és jogosságát tekintve, amelyek a gyermekek védelmét szolgálják.

Aktuális, időszerű. Olyannyira időszerű, hogy talán a 24. órában vagyunk a gyermekek jövője tekintetében. Az AI beköltözik a mindennapokba, beköltözik az oktatásba, teljesen érthető módon, hiszen segíti a tanulást, segíti az információ

megszerzését, az önálló tanulást is többek között, ami a jövő egyik lehetősége, de ezzel együtt azzal a felelősséggel, hogy hogyan és mekkora spektrumot nyitunk ki a gyerekek előtt az információ megszerzésében, illetve annak valódiságát tekintve. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. További hozzászólót nem látok, ezért visszaadom a szót Hollik képviselő úrnak, amennyiben reagálni kíván. *(Hollik István nemet int.)*

Határozathozatal

Miután nem kíván reagálni, ezért nem maradt más hátra, mint az, hogy döntsünk a T/12424. számú képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről. Kérem képviselőtársaimat, hogy erről most szavazzunk!

Megállapítom, hogy 11 igen szavazattal, 1 nem ellenében a bizottság tárgysorozatba vette az előterjesztést. A napirendi pont tárgyalását ezennel lezárom. Köszönöm szépen képviselő úrnak a részvételt.

A gyermekek digitális védelméről szóló H/12425. számú határozati javaslat (Döntés képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről)

Áttérünk a 2. napirendi pontra, amelynek keretében Dúró Dóra képviselő asszony H/12425. számú, a gyermekek digitális védelméről szóló határozati javaslatának tárgysorozatba vételéről kell döntenünk. Köszöntöm az ülésünkön részt vevő képviselő asszonyt, és kérdezem, hogy kívánja-e szóban kiegészíteni az indítványát. *(Jelzésre:)* Öné a szó.

Dúró Dóra szóbeli kiegészítése

DÚRÓ DÓRA (Mi Hazánk) előterjesztő: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Ha ironikus szeretnék lenni, akkor azt mondanám, hogy a miniszterelnök kérésére vagyok itt, és ez nem is feltétlenül ironia, hiszen az azonnali kérdések órájában Orbán Viktor kérte tőlem szó szerint azt, hogy legyen szíves képviselő asszony, nyújtsa be újra a javaslatát - amit önök korábban leszavaztak.

Szeretnék ezért a szóbeli kiegészitésem elején a javaslat körülményeiről beszélni, és arról, hogy hogyan jutottunk el odáig, hogy kettő azonos tárgyú... - bár nyilván Hollik képviselő úréké sokkal gyávább, szánalmasabb és szakmaiatlanabb javaslat, mint az enyém. Illetve szeretném a szakmai tartalmat is megindokolni, már csak azért is, mert Riz képviselő úr is az előbb olyan tévhiteket mondott el, amik egész egyszerűen nem igazak.

Önmagában a mesterséges intelligencia meg az okoseszközök egyáltalán nem segítik, hanem hátráltatják a tanulást, és ezt kell megérteni. Akkor fogják tudni a gyerekek felnőttkorukban jól használni ezeket az eszközöket, ha gyerekkorukban elveszük tőlük. Számukra ezek szórakoztató eszközök, nem tudnak ellenállni. Rengeteg kutatás van arról, hogy 5 perc után a TikTokon vannak. Hiába adnak nekik házi feladatot, 5-6 perc... - a legelkötelezettebb tizenéves gyerekek, akik a házi feladatukat elkezdik ezeken készíteni, 5-6 percig bírják, utána már tiktokoznak, instáznak, és szórakoztató tartalmakat fogyasztanak.

Ez az a kulcs gondolat, amit meg kell érteni, és Magyarország akkor lesz versenyképes - bár nem gondolom, hogy a versenyképesség a legfontosabb emberi tulajdonság, de tudom, hogy önök ezen a szemüvegen keresztül nézik az okoseszközök használatát is -, ha minél későbbre sikerül kitolnunk gyermekkorban az okoseszközök használatát. Itt nem arról van szó, hogy ahhoz, hogy valaki felnőttként tudja használni ezeket az eszközöket, telefonalapú gyerekkorra van szükség, hanem játékalapú

gyerekkorra van szükség, hogy elsajátítsák azokat a készségeket, amelyek majd lehetővé teszik azt, hogy felnőttkorukban megtanulják használni az eszközöket. Ha nem tanulnak meg beszélni - mert, ugye, a 3 év alatti gyerekek esetében ez a probléma, hogy ha napi több órát képernyőznek, nem tanulnak meg beszélni arra az időpontra, amikor nekik iskolába kellene menniük. Az az elképesztő bukásiarány-emelkedés, ami az első osztályosok körében megjelent az elmúlt években, azért van, mert olyan gyerekek tömegei kerültek be az iskolákba, akik nem tudnak beszélni. Logopédusok mondták el azokat a történeteket, amelyek erről tesznek tanúbizonyságot.

Korábban olyan meséket kellett elmesélniük iskola előtt álló gyerekeknek, amely egy virágról szól, egy ibolyáról szól, és az volt az előírás, hogy ha egy hatéves gyereknek a tízmondatos mesében háromszor elmondják, hogy az ibolya az a virág, ami szerepel a mesében, akkor őneki utána meg kell tudnia ismételni, hogy milyen virágról szólt: az ibolyáról szólt. Tudják, hogy mi a helyzet a kütyüztetett gyerekek esetében? Tíz mondatból tízszer mondja el a logopédus, hogy „A kislány elment az erdőbe ibolyát szedni. Lehajolt, hogy leszakítsa az ibolyát. Felvette az ibolyát. Betette a kosarába az ibolyát. Hazavitte az ibolyát. Odaadta az édesanyjának az ibolyát. Vázába tették az ibolyát.” Majd megkérdezik a gyereket, hogy milyen virág szerepelt a mesében. Mi a válasz: tulipán. Ez a helyzet. Idáig jutottunk. S én ezt fél évvel ezelőtt nyújtottam be, tehát ez nem aktuális. Most már nekünk másról kellene beszélnünk, mert ettől már meg kellett volna óvnunk a gyerekeket.

Az előző napirendi pont előterjesztőjeként Hollik István májusban, amikor ugyanez a javaslatom a Népjóléti Bizottság előtt volt, azt mondta, hogy a legfontosabb lépéseket az ügyben a kormány már megtette. Nem igaz, nem tették meg a legfontosabb lépéseket. Majd amikor, ugye, Orbán Viktor azt mondta a plenáris ülésen, hogy velem ért egyet, akkor Hollik István is öntudatra ébredt, és ő is rájött, hogy nem ezt kell képviselnie, hanem az ellenkezőjét, és rögtön be is nyújtotta sunyi módon ezt a javaslatot.

De visszatérve a körülményekre. Márciusban írásbeli kérdésben 7 pontot nyújtottam be a digitális gyermekvédelem témájában a miniszterelnöknek. Semmiféle tiltás nem szerepelt benne, kizárólag az, hogy tájékoztassuk a szülőket arról, hogy a tudomány álláspontja szerint milyen károkat okoznak a gyerekeknek. Például szerintem fontos felhívni egy szülő figyelmét arra, hogy a 3 év alatti gyerekek kütyüztetése visszafordíthatatlan idegrendszeri károsodást okoz. Ezt benyújtottam a miniszterelnöknek 7 pontban. Az is az én javaslatom, amit Hollik István a sajátjaként nyújtott be. Semmiféle érdemi választ nem kaptam. Rétvári Bence válaszolt egy önfényező süketelést, hogy önök mennyire fantasztikusak, és milyen jók a kormánynak az intézkedései.

Rétvári Bence azzal is hencegett, hogy kiosztottak 250 ezer digitális eszközt hatodikos gyerekeknek, miközben egyébként a Bethesda Kórház gondozásában 40 szakmai szervezetnek a csatlakozásával létrejött charta is kimondja, hogy 14 év alatt ne legyen saját képernyője semmilyen gyereknek. Ehhez képest önök telenyomták az iskolákat olyan eszközökkel, amikről Magyarország legnagyobb gyermekkórháza, ahol 20 gyermekpszichiáter dolgozik - sehol máshol nem dolgozik ennyi -, és 40 csatlakozott szakmai szervezet azt mondja, hogy ne adjuk a gyerek kezébe. Én megértem önöket, hogy nagyon kellemetlen önöknek digitális gyermekvédelemről beszélni, amikor az elmúlt évek kormányzása arról szólt, hogy teljes tévúton járnak, és amilyen kijelentéseket most tesz Balatoni Katalin miniszterelnöki megbízott és Palkovics László, hogy a mesterséges intelligencia oktatását nem lehet elég korán kezdeni, ez félelmetes. A Yale Egyetem egyik professzora mondja azt ilyen egyszerűen, hogy ha buta gyereket akarsz nevelni, akkor adjál okoseszközt a kezébe, mert egyszerűen nem gyerekeknek való.

Tehát miután Rétvári Bencétől márciusban egy süketelő választ kaptam, azután benyújtottam határozati javaslatként a 7 pontomat, és a Népjóléti Bizottságban szintén leszavazták ezt az indítványomat. Hozzáteszem, hogy volt két fideszes képviselő, akik támogatták. Az egyik Horváth László volt, aki, ugye, a drogügyekért is felelős, tehát ő legalább a függőségi problémákkal, úgy tűnik, hogy tisztában van. A másik pedig Bartos Mónika képviselő asszony volt. De leszavazták, és Hollik István, aki most élére áll annak, amit nem tud megakadályozni, mert Orbán Viktor zöld utat adott ennek a kezdeményezésnek, ő azt mondta, hogy már megtették a legfontosabb lépéseket. *(Z. Kárpát Dániel megérkezik.)*

Ezt követően én ebbe se nyugodtam bele természetesen, és az azonnali kérdések órájában Orbán Viktornak szegeztem a kérdést, hogy miért nincsen a kormánynak semmilyen intézkedése arra a gyermekvédelmi problémára, ami számosságát tekintve a legsúlyosabb Magyarországon, hiszen a legtöbb gyereket ez érinti. A miniszterelnök azt mondta, hogy az első szótól az utolsóig egyetért velem, majd arra kért, hogy nyújtsam be a javaslatomat még egyszer. Számomra is meglepő volt a miniszterelnök reakciója, mert 15 és fél éve vagyok itt, és egyetlen elfogadott javaslatom sincsen. Ezt követően, ahogy kimentem a folyosóra - ha Orbán Viktort támogatja, akkor, ugye, már mindenki támogatja a Fideszben -, Lantos Csaba miniszter úr megszólított, ami szintén egy számomra meglepő dolog volt, és elmondta, hogy mennyire egyetért velem nagycsaládosként is, meg az unokái abban a korban vannak, szóval abszolút átérzi. Sőt meg is hívtak az Energiaügyi Minisztériumba egyeztetésre ebben az ügyben, és még két másikat is megadtak a mesterséges intelligenciával kapcsolatos javaslatainkról, illetve a digitális állampolgárság témájában. Ez még meglepőbb volt számomra, mert ilyen aztán pláne nem fordult elő velem soha életemben, és azt gondoltam, hogy akkor itt tényleg lesz valami változás.

Persze a naivitását meg a reményét soha nem veszíti el az ember. Amíg én vártam erre a minisztériumi egyeztetésre, a sajtóból értesültem, hogy Hollik István megvilágosodva benyújtotta az egyetlen érdemi paragrafusból álló javaslatát. Tehát a kormánynak Magyarország legtöbb gyereket érintő gyermekvédelmi problémájára az a válasza, hogy egy egyetlen paragrafusból álló módosítást nyújtanak be, és engem csuklóztatnak, hogy nyújtsam be újra az én javaslatomat, meg menjek el minisztériumi egyeztetésre.

Az, ugye, már nagyon gyakran előfordult, hogy ellopták a Mi Hazánk javaslatát, sajátjukként nyújtották be, és nyilván azért, hogy elhallgassák még a létezésünket is. Az Antifa terrorszervezetté nyilvánítása a legfrissebb ilyen, amit két évvel ezelőtt nyújtottunk be, és önök folyamatosan leszavazták többször is. Most már a miniszterelnök ennek is élére állt. De olyan nem volt, hogy leszavazzák, ellopják, és még meg is kérnek arra, hogy nyújtsam be még egyszer az enyémet. Tehát nem tudom, hogy mi az, amivel nekem ezt az extra megalázást sikerült kiharcolnom önökkel szemben, de ha ezt dobta az élet, én állok elébe. Nem fogom hagyni; ha élém dobják a kesztyűt, akkor én felveszem. Ennyit a javaslat körülményeiről.

A második a szakmai tartalom. Nyilván a következő érvük - vagy nem érvük, hanem minősítgetésük, mert azért szakmai érvek nincsenek egyetlen pont ellen sem - az lesz majd, hogy én szélsőséges vagyok. Ez a javaslat kizárólag tájékoztatásról szóló pontokból áll. Tehát arról, hogy hogyan tájékoztatjuk a szülőket. Kettő tiltás és egy minőségbiztosítás bevezetése szerepel még benne. A tiltás a normaképzés miatt van. Azt szeretném, ha Magyarországon nem lehetne olyan babakocsikat forgalmazni, amelyeken beépített kütyütartó van. Nem szeretném, ha lenne egyáltalán olyan szülő, aki úgy gondolja, hogy babakocsikon ez normális, vagy előfordulhat az, hogy már úgy gyártják a babakocsit, hogy a gyerek nézhesse rajta a különböző, számára egyébként idegrendszeri károsodást okozó tartalmakat. Én ezt vállalom. Szerintem erre

Magyarországon nekünk nincsen szükségünk. Rengeteg babakocsit lehet kapni. Nem korlátozzuk senkinek a jogait.

A másik korlátozás az iskolákban bevezetett mobiltiltásnak a kiterjesztése az államilag támogatott gyerektáborokra. Tehát azt indítványozom, hogy a gyerektáborok legyenek offline-ok, szintén a normaképzés érdekében. Az legyen a norma egy gyereknek, hogy ha ő elmegy egy táborba, ott nincs telefonozás. Kivéve persze, ha valamilyen informatikai táborba megy, vagy hasonló, de főszabály szerint a szülővel, családtagokkal való kapcsolattartás kivételével ne lehessen telefonozni. Ha az iskolákban ez a szabály, úgy következetes az állam részéről, ha a gyermektáborokban is ezt alkalmazzuk. *(Stummer János elhagyja a termet.)*

A harmadik pedig egy minőségbiztosítás, ahol egyébként a köznevelésért felelős minisztert hatalmaznám fel arra, hogy a köznevelésbe bekerülő eszközöknek az életkori ajánlásnak megfelelő módon történjen meg az iskolákba való bevezetése, és ezért a köznevelésért felelős miniszter legyen felelős, aki ezt ellenőrzi.

Ahogy említettem, a telefonalapú gyermekkor és ennek támogatása az önök politikáját rendkívüli mértékben áthatja. Balatoni Katalin arról beszél, hogy még több digitális eszközre, még több digitális tartalomra van szükség, holott a Bethesda-ajánlás is, de egyébként az Amerikai Pszichológiai Társaság is évekkel ezelőtt megfogalmazta azt, hogy 14 éves kor alatt ne legyen saját okoseszköze a gyerekeknek. Illetve Palkovics László is a mesterséges intelligencia bevezetését javasolja már általános iskola első osztálytól kezdve jövő évtől kezdődően, ami katasztrofális.

A mesterséges intelligenciát használó gyerekekről is vannak kutatások. Magyarországon ugyan nincsenek, nyilván itt sokkal kisebb a mintavétel, meg a tudományfinanszírozás is elmarad messze a kanadaitól vagy az egyesült államokbelitől. De az Egyesült Államokban van, és ott teljesen egyértelműen kimutatták, hogy azok a gyerekek, akik mesterséges intelligencia használatával oldják meg az adott feladatot, azokhoz képest, akik mesterséges intelligencia mellőzésével, tehát saját kútfőből oldják meg, az összes készséget tekintve lemaradnak. Ezt az Egyesült Államokban ezer és ezer kutatás már kimutatta. A mesterséges intelligencia alkalmazásával még jobban lemaradnak azokhoz képest is, akik okoseszközt használnak, de nem használnak mesterséges intelligenciát, tehát még a kutyüzéshez képest is sokkal jobban lemaradnak. Tehát a mesterséges intelligencia nem alkalmas arra, hogy a tanulási hatékonyságot növelje úgy, ha gyerekek kezébe adjuk, és ezt nagyon fontos hangsúlyozni, hogy én kizárólag a gyerekekről beszélek.

Az is egy óriási tévhit, hogy meg kell tanulniuk ezeknek az alkalmazásoknak a kezelését, és akkor fogják tudni felnőttként jól használni az okoseszközöket, ha gyerekkorban megtanítjuk őket erre. Ez a legfontosabb, és ez az, amit meg kell érteniük ahhoz, hogy Magyarországon fizikailag és mentálisan is ép és egészséges embereket tudjunk felnevelni. Nagyon paradoxnak hangzik, hogy annál jobban fogja tudni használni felnőttkorban az okoseszközöket, minél később adjuk a kezébe. Ezek az alkalmazások úgy vannak megtervezve, hogy nagyon felhasználóbarátok, és erre is vannak kísérletek és tudományos eredmények.

Egy adott alkalmazást odaadtak egy csoport gyereknek, akik használhatták azt másfél éven keresztül napi szinten. Másik csoportba olyan gyerekek tartoztak, akik akkor látták először ezt az adott alkalmazást, tehát soha életükben nem találkoztak vele. Öt napig tartott, amíg ugyanolyan felhasználói szinten tudták az alkalmazást kezelni. Tehát nem arról van szó, hogy az adott alkalmazásokat vagy az adott tartalmak kezelését kell megtanítani a gyerekeknek, ezt rendkívül gyorsan el tudják sajátítani. Viszont az, hogy a fiatalok - és az NMHH augusztusban megjelent kutatása is erre világít rá - semmi mást nem csinálnak az ébren töltött idejük alatt, semmi mást nem csinálnak szó szerint, mint hogy a kutyüjükön lógnak, az olyan hátrányba hozza őket,

egész egyszerűen idegrendszeri hátrányba, kognitív készségekkel kapcsolatos hátrányba kerülnek, nem beszélve a szociális készségeikről. Tehát az, hogy a fiúk nem tudnak odamenni egy lányhoz, mert nehézséget okoz nekik azt a bátorságot összeszedni, ami szükséges ehhez, és mondhatnám tovább.

A mesterségesintelligencia-alapú barát a legveszélyesebb és legújabb fejlemény. Ha a magyar törvényhozás lépést tartana azokkal az egyébként kétségtelenül nagyon gyorsan zajló változásokkal, amelyek zajlanak ezen a téren a világban, akkor mi most arról beszélgetnénk itt, hogy a mesterségesintelligencia-alapú barátokat nem engedjük 18 év alatt a gyerekek közelébe. Itt is amerikai kutatásokra tudok hivatkozni. A 13-17 éves amerikai fiatalok 71 százaléka mesterségesintelligencia-alapú barátjával beszélget, tehát ezt már kipróbálta. Több mint a fele napi szinten használja. Tehát most már nemhogy a szüleikkel nem beszélgetnek, hanem a kortársaikkal sem, mert sokkal egyszerűbb nekik egy gépen kiválasztani egyébként ötvenféle személyiséget, tehát, hogy kinek mihez van kedve az adott napon. Ez döbbenetes, hogy ha ő most egy kemény csávó barátot szeretne - mert ilyet is lehet választani -, akkor aznap egy kemény csávó lesz a barátja. Semmiféle nehézség nincsen, mert ő váltogatja, ahogy akarja, és nem kell kompromisszumkészséget vagy bármiféle figyelmességet tanúsítani iránta. De ha egy érzékeny lányt szeretne, akkor egy érzékeny lányt választ aznapra. Tehát az amerikai 13-17 éves gyerekek több mint fele napi szinten ezt használja. Körülbelül fél év múlva fogunk mi is itt tartani.

Ami még döbbenetesebb, hogy az egyharmaduk az, aki azt mondja, hogy szívesebben beszélget ezzel, mint bármelyik élő emberrel. Hát, ha ezt nem tudjuk megakadályozni, akkor itt a vége annak, hogy lelkiileg és fizikailag egészséges felnőtteket tudjunk nevelni a fiataljainkból. Nem hiszem, hogy magyarázni kell bárkinek azt, hogy egy géppel való beszélgetés, egy géppel való barátkozás mást jelent, mint egy másik emberrel való barátkozás. Ha önök nem érzik át ennek a jelentőségét és a sürgető mivoltát akár ezen az ülésen, akár a későbbiekben, az óriási, és szintén össztársadalmi szempontból fog visszafordíthatatlan károkat okozni.

Tudomásul veszem, hogy én nem lehetek az az ember, akinek a javaslatát megszavazzák, és nyilván nem most jöttem a falvédőről, Hollik Istvánék azért nyújtották be, hogy ne én legyek az, akinek a neve alatt ez befut. Nekem ugyanakkor minden megalázás ellenére a magyar gyerekek számítanak, nekem ők a mindeneim. Én a szakmai érveimet igyekeztem most is felvonultatni, és bízom abban, hogy önök is ebben a vitában is és a későbbiekben is ilyen alapon fognak részt venni.

Köszönöm a lehetőséget, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Miután látom, hogy gondolatai többeket kérdésre vagy hozzászólásra ösztönöztek, ezért először dr. Mellár Tamásnak adom meg a szót.

Kérdések, vélemények, reflexiók

DR. MELLÁR TAMÁS (Párbeszéd), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Ha megnézzük a versenyképességi rangsorokat, akkor azt látjuk, hogy a skandináv országok az élen vannak, tehát Dánia, Svédország, Finnország, és ott nem látunk ilyenfajta korlátozásokat. Hogy mi miért vagyunk a versenyképességben ilyen hátul, az most ebből az előterjesztésből is kiderült. Magyarország ugyanis nem úgy viszonyul sajnálatos módon - tisztelet a kivételnek - az eszközökhöz, hogy azok eszközök, amiket lehet jóra is és rosszra is használni. Gondoljunk csak a késre! Hát be lehetne tiltani a késnek a használatát is, hiszen hány embert gyilkoltak meg vele, vagy hány ember vágta le a saját kezét.

Tehát ugye, ezzel a törvényjavaslattal most azt próbálják megtenni önök, hogy a könnyebb utat válasszuk. *(Z. Kárpát Dániel: Ne vicceljen már, tanár úr!)* Ne azt, hogy a gyerekeket tanítsuk meg arra, hogy az eszközöket hogyan kell használni megfelelően, hanem azt, hogy tiltsuk be. Én közelről látom a 6 éves unokámat, aki nagyon-nagyon jól megvan ezekkel az eszközökkel *(Z. Kárpát Dániel: Nincs nagyon jól meg.)*, miközben mesét olvasunk neki és társalgunk. De hát megvan annak az ideje, hogy mennyi időt használhatja, és megvan a felügyelet is, hogy felügyelettel használhatja ezt. Persze ez macerás dolog. Hát egyszerűbb betiltani, mint azt, hogy végig felügyelet alá vonni, és megtanítani azt, hogy hogyan kell használni, és hogyan kell értelmesen használni. Mert itt két dologra van szükség: értelemre és erkölcsre, érzelemre. Ha ez a kettő megvan a nevelésben, akkor nem kell félni sem ezektől, sem más eszközöktől, hogy azokat megfelelően lehessen használni. Csak ez egy macerás, nehezebb út. Tehát azok a visszaélések, amelyekről a képviselő asszony beszélt, azok kétségkívül így vannak, de azért vannak így, mert a szülők egy jelentős része rosszul neveli a gyermeket, és azt gondolja, hogy azzal meg van oldva a probléma, hogy a gyermeket rákötjük a számítógépre. Nincs megoldva. De azzal sincs megoldva, ha eltiltjuk tőle.

A nehéz út, amit végig kellene járnunk, az az, hogy megtanítjuk őket célirányosan, jól használni ezeket az eszközöket. Ez egy macerás történet, de azt gondolom, hogy csak ezzel tudunk előremenni és előrejutni. Úgy gondolom, hogy azok az országok, amelyek valóban versenyképesek, ezen az úton indultak el. Hát nézzük meg a PISA-felméréseket. Magyarország ott nagyon az élen van? Élen vagyunk mi...? *(Dúró Dóra felmutat egy dokumentumot: Itt van 38 ország PISA-felmérése!)* Hát pizszokul nem vagyunk élen egyébként ebben, hogy a versenyképességről már szó se essék.

Tehát szeretném felhívni a figyelmet, hogy rossz úton vagyunk, így tovább fog folytatódni Magyarország lemaradása, lemaradunk a fontos technikai változásokról akkor, ha ilyen típusú magatartásokat próbálunk mi bevezetni, hogy ezek az eszközök problémásak. Nem tudjuk őket megállítani *(Z. Kárpát Dániel: De tudjuk!)*, nem tudjuk megállítani sem az elektronikus forradalmat, sem a mesterséges intelligenciát. Gondoljunk arra, micsoda szörnyűség lenne, ha énnekem vissza kellene térnem az egyetemi oktatói pályámnak az elejére, amikor írógéppel pötyögtem le a dolgokat, és akkor nem volt mód arra, hogy javítsam. Tehát ehhez képest micsoda nagy változás az, hogy szövegszerkesztőt lehet használni, micsoda változás az egyébként, hogy a szakcikkeket azonnal, prompt lehet olvasni.

Tehát rengeteg előnye van ennek a dolognak, és nem igaz egyébként az a felfogás, hogy ha a gyermeket, mondjuk, 12 vagy 14, vagy nem tudom, hány éves korig nem engedjük, hogy egyáltalán ezeket az eszközöket használja, akkor majd a későbbiekben ezeket a hátrányokat majd be fogja tudni hozni. Nem, mert a gondolkodásmódja is nyilvánvalóan befolyásolódik ettől, és változni fog ettől. De hangsúlyozom, hogy végig ott van az a fontos dolog, hogy a pedagógusoknak is és a szülőknek is erőteljesen kell felügyelni és irányítani ezt a használást, és az értelem és az erkölcs mindenképpen fontos. Ha ez a két dolog nincs meg, akkor bármit tehetnek. Ha 14 éves korig korlátozzák, utána majd, amikor hirtelen rászabadul a gyerek erre, akkor majd csak ezt fogja használni, meg majd pornót fog nézni, meg ehhez hasonlókat fog csinálni, ahelyett egyébként, hogy megtanulnák értelmesen erre tanítani. De hát ez egy nehéz dolog. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szeretném hangsúlyozni, hogy határozati javaslatról tárgyalunk és nem törvényjavaslatról. Megadom a szót a Fidesz-frakció képviselőjének Riz Gábornak.

RIZ GÁBOR (Fidesz): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Képviselő Asszony! A miniszterelnök úr teljes joggal állt be az ön javaslata mögé. Ez az a kérdés, amivel jelen pillanatban, talán majdnem megkésve, de foglalkozni kell. Tökéletesen ön is, ő is tudja ezt - hiszen unokái vannak, önnek pedig gyermekei -, hogy mekkora felelősséggel tartozunk irántuk. Azonban, ha nem haragszik meg, eszembe jutott egy régi történelmi példa. Amikor a lóvontatású vasút után megjelentek az első Rocket gőzmozdony által vontatott szerelvények, akkor azonnal a sajtó közzétette, hogy az emberek meg fognak halni a sebességtől, és megmérgezi a környéket a gőzhajtású, gyorsabb vasút. Nem lehetett elé állni a fejlődésnek. Ma már nyilván e tekintetben megmosolyogjuk, de ugyanígy vagyunk sajnos ezzel a kérdéssel is. Én teljesen ön mellett vagyok, ezzel a kérdéssel foglalkozni kell. Az megint más, hogy a tiltás egyértelműsítése, vagy pedig azoknak a szabályoknak a bevezetése milyen finomságok mentén megy végbe.

Tudja, mi történik nálunk egy nagy családi ebédkor? Az asztal egyik oldalán helyet foglal az egyik lányom, aki pszichológus, a másik pedagógus, a másik oldalán helyet foglal az oktatási informatikus vőm meg egy német származású, szintén humánpolitikával foglalkozó másik vőm. Akkor viták vannak, hogy el nem tudja képzelni. S tudja, miért? A gyermekek érdekében. Pontosan azt nézi a pszichológus lányom, hogy a gyermeke fejlődésénél ezek az eszközök segítenek, használnak-e, és nagyon tudatosan a tévé képernyőjétől is eltiltották 5 éves koráig, teljesen tudatosan. A másik gyermekem e tekintetben valamelyest megengedőbb volt.

De mondok ennél elborzasztóbbat, hiszen ezek a családi viták és a családi történések. Amiben tökéletesen egyetérték önnel, az a ma egyik szörnyűsége, amikor látok gyermekeit toló kismamákat, ahol a gyermek a túrakocsiban ül, szemben a szülővel, próbál kézzel-lábbal kommunikálni, a szemkontaktust fölvenni, mosolyra fakasztani a szülőt, miközben a szülő a kütyűjén az éppen aktuális Facebook-bejegyzését nézi. Nem egyszer volt, hogy kocsival lassan arra menet kiszóltam az ajtón vagy az ablakon, hogy nem gondolja-e, hogy a gyerekkel is foglalkoznia kellene. Nézett rám értetlenül, hogy mi közöm van nekem ehhez. Nem nekem, mindannyiunknak van közünk. Tehát e tekintetben teljesen egyetérték önnel.

Még egyszer mondom, olyan szabályalkotásra van szükség, amely felhasználóbarát módon, megfelelő szoftveres... - és itt jön az oktatásinformatikus vőm, aki a saját nagyobbik gyermekénél tudatosan lekorlátozza a hozzáférést, hogy milyen tartalmakat nem nézhet meg; lekorlátozza az időt, hogy mennyit tölthet a saját telefonjával. De az, hogy utolérhető legyen a gyerek, hogy nyomon követhető legyen a gyerek - a ma világában sajnos, megmondom őszintén, komoly aggodalomra ad okot, hogy délután 14 órakor vagy 15 órakor egy kiskamasz egyedül van a telefonjával - és az apja nyomon tudja követni, hogy merre megy, lehet, hogy fura dolog, de valamelyest megnyugtatja őket. Tehát számtalan aspektusa van.

Az alapvetésre visszatérve, okszerű ennek az előterjesztésnek a továbbvitele, vizsgálni kell, és Hollik képviselő úrnak teljesen igaza van, a kormánynak már meg is voltak az alaplépései. Ön ezt egyfajta tiltás irányába elvitte, aminek adott helyzetben van is létjogosultsága meg nincs is. Az eredeti végzettségem pedagógus volt, tehát ha nem haragszik meg - ráadásul a család fele, még egyszer mondom, pedagógus -, fontos, komoly vita folyik arról, hogy az információszerzés, az önálló tanulás, az önálló forráselemzés nagyjából hol jelenik meg. És professzor úrral egyetérték abban, hogy önmagunkat hozzuk versenyhátrányba, ha azoktól az információforrásoktól elzárjuk magunkat, amely pontosan a tudástárnak egy kibővített változata... (*Z. Kárpát Dániel: Hétéves gyereknel?*) Nem, nem! Most kamasz gyerekekről beszéltünk, elnézést kérek. Tehát azért mondtam, hogy adott helyzetben, adott életkorhoz viszonyítva, valamikor egyetérték, de általában a gyermekek tekintetében nem.

Tehát zárva a gondolatomat: beszéljünk róla, aktuális, a parlamentnek viszont felelős döntést kell hoznia a tekintetben, hogy a korlát vagy a szabályozás az, ami a jövőben fontos a törvénykezés szempontjából. *(Dr. Mellár Tamás: Egyetértek! - Z. Kárpát Dániel jelentkezik.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Z. Kárpát Dániel a szó.

Z. KÁRPÁT DÁNIEL (Jobbik): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Ritkán fordul elő, hogy ellenzéki képviselőtársam szavai után elvesztem a béketűrésemet. De ne haragudjon, Mellár tanár úr, ha a technooptimista high-tech cégek akartak volna egy nagykövetet küldeni a parlamentbe, akkor pont azt adták volna a képviselő szájába, amit el tetszett mondani. Tudom, hogy nem kapott pénzt érte, de pont olyanok voltak az elhangzottak, mintha igen. Egészen elképesztőnek tartom mindezt.

Engem az a megtiszteltetés ért egy-két héttel ezelőtt, hogy az AI Summiton tarthattam mesterséges intelligencia témában egy előadást, tudja, ez a legnagyobb, mesterséges intelligencia témakörrel foglalkozó konferencia. Kormánypárti, ellenzéki szereplők nagyon kevesen, inkább szakmabeliek voltak ott. A helyzet az, hogy amit ön mond, az nagyjából öt vagy inkább tíz évvel ezelőtt volt egy ilyen tipikus megszólalás ezeken a konferenciákon, amikor a technooptimista emberek jöttek mindig a gőzgép példájával, a legnagyobb gáz, és akkor előhozták ezeket a korabeli példákat, elhallgatva azt, hogy az emberiség történelmének a leggyorsabb technológiai változása közepén vagyunk. És önök, amikor odadobnák a lassót a lovak közé, akkor gyakorlatilag digitális drogost csinálnának a saját gyerekeinkből.

Két dolgot nem szabad ezzel csinálni, és ön az egyiket figyelmen kívül hagyja. Nem lehet megpróbálni betiltani a modern technológiát, mert jön szembe; nyilván kezelni, szabályozni kell. Ez a javaslat egyébként semmiféle totális tiltást nem tartalmaz. Maximálisan támogatom, és egyébként kicsit gyengébbnek tartom, mint amit a társadalmi helyzet igényelne. *(Dúró Dóra: Egyetértek...)* A másik, amit nem szabad csinálni, az a szabadjára engedése annak a digitális borzalomnak, ami szembejön. Lehet, hogy ön versenyképességi listákkal takarózik; a probléma az, hogy közben a gyerekeink lelke rámelegy.

Akkor mondjon valamit arra is, hogy nagymintás felmérés készült arról egyetemista minta kétfelé osztásával, hogy az a kontrollcsoport, amely a hagyományos módon írta meg a beadandó dolgozatát, milyen színvonalon használta az agyi kapacitását, és a GPT-vel megírás közben milyen színvonalon. Több mint 50 százalékos eltérést találtak a GPT-s kontrollcsoport rovására. Mondhatja ön azt egyoldalú technooptimista módon, hogy engedjük el ezt a dolgot, majd lesz valahogy, le ne maradjunk, a helyzet az viszont, hogy azért vagyunk egy parlamentben, azért tettünk esküt, mert van társadalmi felelősségünk. És ön kimondta a kulcsszót - elnézést, hogy önhöz fordulok, nem ön az előterjesztő, de igen: a gyerekek, a fiatalok gondolkodásmódja is változik ettől, és éppen ebben van a probléma. És az a fajta áldozathibáztatás, amit itt előadott, egészen vérlázító.

Tehát van egy globalizált világrend, van egy elképesztő tempójú technológiai, adatvezérelt forradalom, ahol adat alapú diktatúrával gyakorlatilag ránk targetálnak, ránk célozzák a fogyasztási szokásainknak megfelelő hirdetéseket, alig tudjuk megvédeni a gyerekeinket ettől a rémálomtól, és ön mit tesz? A szülőket hibáztatja. Kétségteljesen vannak ilyen esetek, és nagyon sok felelőtlen viselkedésmintát látok én is, de hát éppen az lenne a jogalkotó dolga, hogy a szülők számára segítséget nyújtson. Igen, az egy teljesen legitim vitaterület, amikor a szülők számára alkalmazható applikációkat, amelyek korlátozni tudják a gyermekeknek a mobilhasználatát és digitális eszköz-használatát, szabályok közé tereljük. Ez teljesen jó. Viszont a gőzgépes

példákkal önök saját magukat meg tudják nyugtatni, a felelősséget át tudják hárítani. Mert ön azt mondja, hogy persze, foglalkozni kell a kérdéssel, én meg azt mondom, hogy ez rettenetesen kevés, nem szabad szabadjára engedni, mint ahogy megpróbálni tiltani is teljesen felesleges. De a helyzet az, hogy itt egy adatalapú, teljesen új világrendi működést 4-5 high-tech cég meg multicég rászabadított a világra. Egy nemzeti parlament nem mondhatja azt, hogy ezzel nincsen feladata, és majd egy kicsit edukáljuk a szülőket, de amúgy használni kell ezeket, mert különben hú, de lemaradunk.

Tanár úr, mondjon már nekem tíz magyar kkv-t vagy startupot, mondjon ötöt, nem, mondjon hármat, amelyik magyar fejlesztéssel, AI-fejlesztéssel be tudott törni a világpiacra, és nagy cég lett belőle. Tudja, miért nem tud mondani? Azért, mert ha egy magyar startup, mondjuk, fejleszt AI-fronton valami jót, akkor mi történik? A négy-öt multi egyike vagy fölveszi azt az ingyenes szolgáltatásai közé, vagy felvásárolja. Úgy van a dolog kitalálva, hogy Magyarország nem tud kitörni, nemhogy regionális multikat csinálva, de világpiaci sikereket alkotva, és ez nem azért van, mert mi ezt a hozsannázó csodálatos technikát nem követjük eléggé, ez nem azért van. Ez azért van, mert egy újfajta gazdasági korszak köszöntött ránk, és ennek a szabályozása tekintetében lenne felelősségünk.

Összességében tehát én sem szeretném, hogy digitális drogosok legyenek a gyerekeink. Teljes körű tiltást a javaslatban nem látok, inkább észszerű elképzeléseket. A szülők megsegítése kapcsán sokkal többet várnék el a kormánytól is és minden egyes javaslattevőtől. Én is veszélyesnek tartom azt, amikor Palkovics kormánybiztos úr, korábbi miniszter úr, általános iskola első osztálytól lehetővé tenné ezen eszközök, ha nem is korlátlan, de kiemeltebb használatát. Én egyébként személyesen voltam Palkovics úrnál, részletesen átvettük az AI-stratégiát, tehát nem lehet azt mondani, hogy újságcikkek alapján tájékozódnék. És valóban az AI-barátok, -ismerősök és -avatárok világa, ne haragudjanak, de lehet, hogy a legtöbbjük számára egy ismeretlen rémálmod szabadít most éppen a fiatalokra, az emberekre. Önmagában azért, mert nem ismerik ezt a világot, nem szabad elbagatellizálni. Meg kell vele sajnos ismerkedni, alámerülni ebbe a mocsárba és borzalomba, és ha ez megtörtént, akkor élvezeteliséggel felérő tapasztalatokkal fognak gazdagodni, és bárcsak ne így lenne! És azért ülünk itt, mert a mi felelősségünk, hogy ezzel az egésszel kezdjünk valamit.

Előterjesztő asszonynak, bár nagyon-nagyon sok mindenben egyetértünk, egy megjegyzést tennék csak: a jogalkotás nem fog tudni mindezzel lépést tartani, erre az AI Act a legjobb példa. 2027-re fog hatályba lépni minden passzusa - addigra lecserélődik a technika, amit szabályozni kíván. Egy megoldást látok: hatósági eszközökkel, gyorsreagálású, pattogós hatósági eszközökkel kell a platformszabályozást rendbe tenni, és azt rendbe tenni, hogy ezek a cégek ne tudjanak korlátlanul a fiatalokra ilyen tartalmakat zúdítani. Igen, ez melós lesz, ez felelősséggel jár, és ez a javaslat, ha úgy tetszik, akkor ennek egy lépését jelentheti, ezért én támogatni fogom. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót dr. Szeberényi Gyula képviselőtársamnak.

DR. SZEBERÉNYI GYULA TAMÁS (Fidesz): Köszönöm a szót. Ha már itt így teljesen összekeveredtek a kormánypárti és ellenzéki vélemények, akkor ezt hadd bonyolítsam én is egy kicsit.

Mellár alelnök úrral egyetérték, hogy a szülőknak óriási felelőssége van, de az egyetértésnek körülbelül itt vége is van. A világ legfejlettebb technológiai régiójában, a Szilícium-völgyben egyre több családban kezdik teljes mértékben eltiltani a gyerekeket a mobiltelefonok, a tabletek, a számítógépek és a konzolok napközbeni használatától,

sőt a tévénezéstől is. A New York Times riportja szerint gyorsan terjed a szülők körében az a meggyőződés, hogy a digitális eszközök gyerekkori használata még kis mértékben is addiktív lehet. Ha valakik, akkor ők igazán tudhatják, hiszen pont ők hozzák létre a digitális tartalmak és eszközök jelentős részét.

Természetesen mindenkinek saját joga, hogy az unokáját hogy neveli hatéves korban, és ezt a jogot nem is akarom elvitatni. Én biztos, hogy a gyermekemet 14 éves korig nem engedem ilyen eszközökhöz, és teljesen úgy van, ahogy itt a vitában is elhangzott, hogy utána bőven be tudják pótolni. Van két nagyobb lányom, akik már húsz éven is túl vannak, ők sem jutottak hozzá 14 éves korig semmihez, tökéletesen tudják alkalmazni ezeket az eszközöket, tehát a gyakorlatban is látom ezeket a megoldásokat és lehetőségeket.

Időnként elmegyünk a feleségemmel wellness-szállodába. Gyakran látom, hogy a 2-3 éves gyerek a reggelinél úgy reggelizik, hogy elé van téve egy mobiltelefon. Közben a szülő, aki mellette reggelizik, ugyanúgy ezt nézi. A hajam égnek áll. Persze lehet úgy tekinteni az emberekre, hogy mindenki nagykorú és felelős, de azért ebben a tekintetben valóban nekünk, a parlamentnek felelősségünk felhívni a figyelmet, és nyilván nem a tiltás eszközével, de azt gondolom, hogy képviselő asszonynak bölcs előrelátásával, hogy milyen módon kívánja a parlamenti többség megoldani ezt a problémát, amit előrevetített. Valóban azt gondolom, hogy a kormánypárti javaslatba ezek a kiegészítések bekerülhetnek, és azzal ezeket a problémákat lehet kezelni. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. További jelzést nem látok arra, hogy bárki is a véleményét el kívánná mondani, így visszaadom Dúró Dóra képviselő asszonynak a szót, amennyiben szólni kíván.

DÚRÓ DÓRA (Mi Hazánk) előterjesztő: Köszönöm a szót. Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Bizottság! Mindannyiuknak köszönöm a konstruktív részvételt a vitában, és ha megengedik, akkor egyesével válaszolnék mindannyiuk felvetésére.

Mellár Tamás képviselő úr véleménye áll a legtávolabb az enyémtől, ugyanakkor úgy gondolom, hogy téved azokban, amiket elmondott. Elhoztam egy grafikont 38 OECD-ország PISA-tesztjeiről. *(Felmutatja.)* A vonal, amit itt behúztam, az 2010, amikor tömegesen hozzájutottak az okoseszközökhöz a fiatalok. Onnantól kezdve kezdett el az összes, 38 OECD-országban romlani az összes kompetencia. Tehát a matematika, az olvasás és a természettudomány átlaga ilyen mértékben romlott. Ezt meg tudom önöknek mutatni. Tehát erről a szintről indulunk, és most már itt vagyunk. Ez az okoseszközöknek egyértelmű következménye. Ezt több tanulmány is bemutatta.

Egész egyszerűen a gyerekeknek nem való. És én nem arról beszélek, hogy itt a tudományt meg a technika fejlődését meg akarom állítani. Amikor most készültem erre a vitára, akkor is használtam én magam is mesterséges intelligenciát. Semmi problémám nincs ezzel, ha felnőtt emberek megfelelő tudatossággal használják ezt, de a gyerekeknek egész egyszerűen nem való, és ezt próbálják meg megérteni. Ha egy gyerek elé odarakok egy kelkáposzta-főzeléket, meg odarakok elé egy csokit, akkor lehet azt mondani, hogy edukáljuk a szülőket, meg nem tudom micsoda, a gyerek nem fogja a kelkáposzta-főzeléket választani akkor sem, ha tudja, hogy az az egészségesebb. És nem azért, mert a gyerek hülye, hanem egész egyszerűen az idegrendszere nincsen azon a fejlettségi szinten. A választójogot is valamilyenfajta korhatárhoz kötjük, meg egy csomó minden mást - alkoholfogyasztást -, holott egyébként a gyerekek agyában ugyanaz zajlódik le egy drogfogyasztás esetén, mint a képernyőzés esetén. Tehát döbbenetes, az agyában ugyanaz történik.

A skandináv példa a legjobb, amit mondhatott: Svédország 2023-ban, érzékelve, hogy mekkora kárt okozott a digitális oktatás, elkezdett visszatérni a papíralapú tankönyvek bevezetéséhez és gyártásához, és évente 500 millió svéd koronát fordítanak a papíralapú olvasás és írás visszavezetésére az iskolákba azért, mert felfogják azt, amit egyébként Magyarországon Balatoni Katalin még nem fog fel. Ahogy a Yale Egyetem kutatói is kimutatták, de itt az egyik felvetésük kapcsán ebben a cikkben, amit magammal hoztam, 126 kutatásra hivatkozva írják le ugyanezt, hogy az okoseszközök - bocsánat, csak angolul van, betegek voltak a gyerekeim, nem volt időm ezt is kijegyzetelni - használata alacsonyabb pontszámokat mutatott a készségek terén a gyerekeknél; 126 kutatás - csak amire ez az egy cikk hivatkozik - bizonyítja ezt. Tehát az okoseszközök használata valójában gyengíti a készségeket. A svédek ezért térnek vissza.

A Yale Egyetem kutatására még visszatérek. Azt kezdtem el mondani, hogy ha ugyanazt a tartalmat a gyerekek képernyőn olvassák el, vagy könyvben olvassák el, akkor a képernyőn történő olvasást követően 10 és 33 százalékkal alacsonyabb az az információmennyiség, amit ők megjegyeznek, mint ha könyvből olvasnák el. Ezt józan ésszel is tudja az ember, meg saját magán is észreveszi, de ha ezt nem hiszik el nekem, akkor a Yale Egyetem kutatásának talán elhiszik. Tehát a digitális eszközön történő olvasás után alacsonyabb valószínűséggel tudja memorizálni a gyerek az adott tartalmat. Ezt a svédek felismerték, és ahogy említettem, 500 millió koronát fordítanak arra évente, hogy visszavezessék a papíralapú tankönyveket.

A hatéves unokája kapcsán szeretnék a Bethesda Gyermekkórház chartájára részletesebben is hivatkozni, és visszautasítani azt, hogy én bármiféle tiltást szeretnék bevezetni. Direkt elmondtam, hogy mik azok, amelyek tiltásként szerepelnek az én javaslatomban. A 6 éves gyerekekre nem vonatkoznak tiltások, ahogyan azt említettem. A Bethesda Gyermekkórház és további 40 csatlakozott szervezet azt írja első pontként, hogy 10 éves kor alatt semmiképpen, az alsó tagozat végéig, és 14 éves kor alatt, tehát a felső tagozat végéig - amiről Szeberényi képviselő úr is beszélt - lehetőleg ne legyen a gyermeknek saját okoseszköze. Ne legyen! Gyermekpszichiáterek, szakmai szervezetek ezt ajánlották: ne legyen saját képernyője, mert nem tud neki ellenállni.

És itt van, igen, ez a TikTok-os kutatás is itt van, hogy azok a gyerekek, akiknek okoseszközt kell használniuk a házi feladatuk elkészítéséhez, legtipikusabban kevesebb, mint 6 percig tudják megállni, hogy valamilyen közösségi médiához csatlakozzanak, elkezdjenek csetelni, vagy más szórakoztató tartalmakhoz hozzájussanak. Amikor egy iskolai órán használják a gyerekek ezeket az okoseszközöket, akkor a 45 perces tanórából 38 percig mással foglalkoznak, szórakoztató tartalommal. Ezt kell megérteni: a gyerekek számára ezek az eszközök nem tanulási eszközök, és mivel ők erre így tekintenek, ezért nem tanulásra fogják használni, és az addiktív tartalmak és dizájnok miatt ők minden egyes esetben a szórakoztató tartalom felé fognak elmozdulni. Ez az, amiért nem való egész egyszerűen gyerekeknek.

Nem gondolom azt - és még egyszer akkor ezt hangsúlyozom -, hogy az egyetemi tanároknak írógéppel kellene írnia. Soha nem mondtam ilyet. Ez egy csúsztatás. Nem szeretném, hogy ebbe az irányba menjen el a vita, nem vitatom el, még egyszer mondom, ezeknek az eszközöknek a felnőttek életét megkönnyítő kényelmi funkcióit, és nagyon sok tekintetben pozitívak, én is használom. Tehát nem arról van szó, hogy én a tudomány fejlődésének gátja szeretnék lenni.

A hátrányok behozásához még egyszer azt szeretném hangsúlyozni, hogy akkor lesznek hátrányai a gyerekeknek, ha nem fejlődnek ki azok a kognitív készségeik, amik szükségesek ahhoz, hogy ezeket az eszközöket kezelni tudják. Az én gyerekkoromban nem volt okoseszköz, mégis megtanultam kezelni. Nem azért van erre szükség

gyerekkorban, hogy ezt már meg tudják tanulni, éppen, hogy az őket valóban fejlesztő tartalmaktól is időtöltésektől elveszi az időt. Az NMHH kimutatása szerint - ezt nem mondtam - a fiataloknak az okoseszköz nélkül töltött ideje naponta 7 óra 34 perc. Magyarán, amíg alszanak. És egész végig utána semmi mással nem foglalkoznak.

Tehát azt szeretném önnek is és minden képviselőtársamnak mondani, hogy nem az okoseszköz használatát kell megtanítani gyerekkorban, hanem azokat a készségeket kell kialakítani, amik majd felnőttkorban a tudatos használatot lehetővé teszik.

Riz Gábor képviselő úrnak szeretnék egy példát mondani, ez pedig a cigarettnak a példája. Amikor megjelent az 1920-as években a cigaretta, akkor azt gondolták, hogy ez egy új, fantasztikus dolog, és azt hitték, hogy ez légúti megbetegedéseket meg tud gyógyítani. Az egyik első cigarettnak a neve az volt, hogy asztma, gyerekek cigarettáztak plakátokon, és azt reklámozták, hogy ez mennyire fantasztikus és jó hatású, és meg vagyunk mentve. Aztán a tudomány mutatta ki, hogy ez nem így van, hanem hogy ez valójában káros a gyerekekre nézve, és nagyjából húsz évnek kellett eltelténie a negyvenes-ötvenes években, amely időpontra a cigarettát a kiskorúak esetében betiltották. Jó lenne, ha ezt most nem kéne megvárni, hogy 20-30 év legyen, míg a politika is belátja, hogy a gyerekek esetében káros ez.

Hangsúlyozom, továbbra sem tiltásról beszélek. Egyelőre arról beszélek, hogy a szülőket tájékoztassuk, illetve az legyen a norma, hogy a gyermekkor nem telefonalapú, és minden olyan intézkedést, ami azt segíti elő vagy abba az irányba mutat, hogy a telefonalapú gyermekkor a kívánatos, kell az államnak mint normaképző - nem törvényeket értek normának, hanem társadalmi normaképző - intézménynek kigyomlálni a mostani rendszerből. Ezzel óriásit tudnánk lépni, ha az jönne szembe a szülőkkel mindenhol - az éttermekben, a gyermekorvosi rendelőkben, mindenhol -, hogy ne telefonoztasd a gyereket. És itt van a Bethesda Gyermekkórház szakmai ajánlása is, hogy 14 éves korig ne legyen. De a tankönyvek tömkelege tele van azzal, hogy töltsd le a telefonodra ezt meg azt. Az ötödikes gyerekemmel tanulok történelmet, és majdnem hanyatt vágódtam, hogy az van beleírva, hogy töltsd le. Ez már innentől kezdve meg egy jogi kérdés is. Én szeretném a gyerekemet úgy nevelni, ahogy Szeberényi képviselő úr is említette, hogy nem kap okoseszközt 14 éves koráig. Az állami tankönyvekben ő hátrányt szenved az iskolában, a tanulásban azért, mert nincs okoseszköze. Áthatja - erről beszélek -, az önök rendszerét most áthatja a digitalizációra való nevelése a gyerekeknek. Ez káros. A gyerek, elmondtam, 6 perc után a TikTokon van - nem való neki. És az én gyerekemet nem érhetné hátrány az oktatási rendszerben azért, mert én nem adok neki okoseszközt, hogy ezt használja, betartva egyébként a gyermekpszichiátereknek az ajánlását. Tehát itt rengeteg vetülete van mindennek.

A javaslatom tartalmaz egy olyan részt is, ami a nyomkövetésre vonatkozik, mert ön ezt mondta, hogy a szülőknek ez igénye. Én nem szeretném senkinek a jogait korlátozni. Az Egyesült Államokban elérhetők úgynevezett gabb phone-ok, amelyek úgy néznek ki, mint egy okostelefon, csak az olyan funkciók, mint például a közösségi média elérése, nem elérhetők rajta. Tehát azt sem értem, hogy ez miért telik a magyar kormánynak vagy a magyar államnak bármibe is, hogy Magyarországon is elérhetők legyenek ezek a készülékek. Ezt is beleírtam egyébként, hogy a tömegkommunikációs vállalatok kínáljanak olyan csomagokat, készülékeket és szoftvereket a gyerekeknek, amelyek megfelelnek az életkori ajánlásnak. Ausztrália most vezette be, hogy 16 éves korig tiltja a közösségi média használatát. A gyermekem most 11 éves lett, egyedül jár edzésre, vettünk neki nyomógombos telefont, mert nem szerettem volna neki okoseszközt venni. A nyomógombos telefonra automatikusan fel van telepítve a Facebook - ez megint jogi kérdés. Nem tudom letörölni, nem lehet róla letörölni. Jogi kérdés. Én szeretném édesanyaként úgy nevelni a gyerekemet, hogy elérjem telefonon,

ha rossz buszra száll, vagy tudjam, hogy odaért edzésre, de a közösségi médiától meg szeretném óvni. Nincs erre lehetőségem Magyarországon. Semmibe nem telne megint csak önöknek, hogy ezt megteremtsék.

És önnél is szeretném azt visszautasítani, hogy én a tiltás irányába vittem el - nem szeretném a tiltás irányába elvinni. Ez a 16 pont mind arról szól, hogy ajánlásokat teszünk, illetve ami tiltás, azt említettem a korábbiakban.

Z. Kárpát Dániel képviselő úrnak köszönöm a támogatást. Hogy ön szerint ez gyengébb, mint indokolt: egyébként szerintem is, tehát ennél sokkal több... A holnapi vitában megint elmondok majd négy javaslatot, amit amióta ezt augusztusban benyújtottam, azóta felmerült újabb és újabb kutatásokra válaszul fogok megfogalmazni, mert ennyire gyorsan változik ez a helyzet.

Illetve egy nagyon fontos dolgot azért hangsúlyozni szeretnék. Itt nem arról van szó, hogy mi itt hitvitát folytatunk, hanem vannak tudományos eredmények. Tehát azok az állítások, amelyeket én megfogalmaztam, amerikai, kanadai kutatásokon alapszanak. Én elhoztam egy összefoglalót a legelismertebb 20 kutatótól, akik különböző területeken foglalkoztak meg a kutatási eredményeikkel: a fejlesztő pszichológia, a kognitív pszichológia területéről, orvostudományok, fejlesztőpedagógia, gyermekpszichiátria, neurobiológia és idegtudomány. Tehát én ezekből a kutatásokból táplálkozva és ezek alapján állítom azt, amit állítok.

Értem, hogy vannak olyan tévhitek vagy inkább olyan hipotézisek, hogy azt gondoljuk, mivel ez egy modern dolog, ezért ez csak jó lehet, de ez egy olyan hipotézis, amit a tudomány már megdöntött. Ezek amerikai, japán, egyesült királyságbeli, francia kutatások, illetve kutatók - igyekeztem tényleg a világ minden részéről kutatásokat hozni, tehát ez nem egy hitvita. Itt nem arról beszélünk, hogy most ön szerint jó a gyerekeknek az okoseszköz, szerintem meg nem jó a gyerekeknek az okoseszköz, hanem tudományos eredmények vannak, amelyeket én hivatkoztam, és ezekre válaszként nem hallottam, hogy bárki más tudományos eredményekre hivatkozott volna. Tehát én úgy gondolom, hogy egy egyértelmű helyzetről beszélünk.

Szeberényi képviselő úrnak egy felvetésére szeretnék csak reagálni: ez a reggelizés kérdése. Ezen is gondolkodtam nagyon sokat, de ezt szerintem jogilag nem lehet megoldani. Tehát ha azt mondjuk, hogy például a közösségi terekben vagy éttermekben kizárólag közérdekű információk átadására lehet bármilyen képernyőt kihelyezni, akkor egy közös meccsnézést például nem lehet egy kocsmába szervezni, tehát innentől kezdve ez megfoghatatlan. Ez a normaképzésnek a terepe, ahol a társadalmi normát kell úgy alakítani, hogy ne gondolják azt a szülők, hogy azzal jót tesznek a gyermekeiknek, hogy reggelizés vagy étkezés közben az okoseszközüikkel foglalkoznak.

Igyekeztem minden felvetésre választ adni. Én nyilván nem fogok soha választ kapni arra, hogy Orbán Viktor miért kérte tőlem, hogy nyújtsam be még egyszer ezt a javaslatot, ha megint leszavazzák, de töretlenül harcolok tovább a magyar gyermekek fizikai és mentális egészségéért.

Köszönöm a lehetőséget, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen, képviselő asszony. Szerintem azért kérte a felmérést, mert - egy kicsit kapcsolódva Szeberényi Gyula képviselőtársamhoz - a törvényjavaslathoz módosítóként mindent be lehet nyújtani, és látja ön is azt, hogy megoszlanak a vélemények ellenzéki és kormánypárti oldalon is ebben a kérdésben.

Én biztos vagyok benne, hogy számtalan akaratát, szándékát keresztül tudja vinni a vita, majd aztán a végső szavazás kapcsán, és ha nem, akkor viszont egy folyamat indult el ezzel, ahogy az előző törvényjavaslat előterjesztője, Hollik István is

mondta. Úgyhogy ezzel a kérdéssel a későbbiekben biztos, hogy foglalkozni fogunk vagy foglalkozni fognak a következő ülészakokon is.

Határozathozatal

Nincs más dolgunk - miután nem jelezte senki, hogy további kérdés lenne -, mint hogy döntsünk a H/12425. számú képviselői önálló indítvány tárgysorozatba vételéről. Kérem képviselőtársaimat, hogy most szavazzunk erről! *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy 1 igen szavazattal, 1 nem szavazat ellenében, 11 tartózkodás mellett most nem vettük tárgysorozatba ezt a javaslatot. Köszönöm szépen képviselő asszonynak a részvételt. *(Dr. Szeberényi Gyula Tamás távozik az ülésről.)*

Dr. Sipos-Tompa Leventének, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltjének meghallgatása (A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 11. § (2) bekezdése szerint alkalmazandó 9. § (6) bekezdése alapján)

A harmadik napirendi pontunk következik. Kérem, hogy szóljanak a jelöltnek és kísérőinek. Rátérünk a harmadik napirendi pontunk tárgyalására, amelynek keretében dr. Sipos-Tompa Leventét, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltjét hallgatja meg bizottságunk.

Tájékoztatom képviselőtársaimat, hogy dr. Kandrács Csabának, a Magyar Nemzeti Bank alelnökének mandátuma október elején lejár, ezért a miniszterelnök úr levélben kereste meg házelnök urat azzal, hogy helyére dr. Sipos-Tompa Leventét javasolja alelnöknek. A Magyar Nemzeti Bankról szóló törvény értelmében a jelöltet az Országgyűlés gazdasági ügyekért felelős bizottságának meg kell hallgatnia, ezért a házelnök úr felkérte bizottságunkat a meghallgatás lefolytatására. A jelölt önéletrajzát képviselőtársaim megkapták.

Köszöntöm dr. Sipos-Tompa Levente alelnökjelölt urat. Azt javaslom, hogy a mai meghallgatás a szokásoknak megfelelően történjen. Elsőként a jelöltet kérem arra, hogy mutakozzon be, illetve ismertesse elképzeléseit, utána képviselőtársaim kapnak lehetőséget kérdések és vélemények megfogalmazására, majd a végén alelnökjelölt urat arra kérem, hogy az elhangzottakra szíveskedjen reagálni.

Képviselőtársaim figyelmét szeretném felhívni, hogy most a jelölt szakmai alkalmasságáról kell vitatkoznunk és döntést hoznunk, így arra kérem önöket, hogy ezzel kapcsolatos kérdéseket tegyenek fel, a végén pedig a szavazásra kerül sor. Kérdezem a képviselőtársaimat, hogy az eljárással kapcsolatosan van-e észrevételük. *(Senki sem jelentkezik.)* Ha nincs, akkor megadom alelnökjelölt úrnak a szót.

Dr. Sipos-Tompa Levente szóbeli kiegészítése

Dr. SIPOS-TOMPA LEVENTE, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltje: Köszönöm szépen, elnök úr. Megpróbálok az idő rövidségére való tekintettel röviden és tömören fogalmazni szakmai álláspontomról, illetve szakmai életutamról.

Tisztelt Gazdasági Bizottság! Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Képviselő Hölgyek és Urak! Először is engedjék meg, hogy kifejezzem azt, hogy mekkora megtiszteltetés számomra, hogy itt lehetek önök előtt, és egyúttal megtisztelő volt a miniszterelnök úrnak a jelölése is. Azt gondolom, hogy a pénzügyi rendszerben nem lehet szebb feladat, mint a felügyelet vezetése, egyúttal pedig a Nemzeti Bank munkájának a támogatása.

Ahhoz, hogy ne csak megszavazzanak, hanem a bizalmukat is el tudjam nyerni, három témát mutatnék be egy kicsit részletesebben. Egyrészt a saját szakmai

életutamról beszélnek, beszélnek az MNB jelenlegi működéséről és jövőképéről, illetve a felügyeletről mint hatóságról, annak jelenéről és jövőjéről mint fontos téma.

Szakmai bemutatkozásom. Sipos-Tompa Levente vagyok, jogász és közgazdász végzettségű ember. A jogi diplomámat a Pázmány Egyetemen szereztem meg, a Corvinuson végeztem el a közgazdasági egyetemet. Jelen pillanatban Varga Mihály elnök úrnak a munkáját segítem tanácsadóként. A jogi egyetem elvégzése után az MFB-be nyertem felvételt, ahol - monetáris politikai szóhasználat - lehorgonyoztam, és több mint 15 évet sikerült ott eltöltenem. Számomra egy igazán megtisztelő feladat volt az is, és nagyon sok szakmai tapasztalattal teli időszak volt.

Elsőként kiemelném a kezdeti munkámat, ez a termékfejlesztői munka. Talán ez sokak számára nem feltétlenül rejt sok izgalmat, mégis azért fontos kiemelni röviden, merthogy az olyan szakma a bankon belül, ahol a legalaposabban meg lehet tanulni a bankszakmának minden csínját-bínját: likviditás, tőkekezelés, backoffice-folyamatok és így tovább. Az itt eltöltött 4-5 évet követően különböző vezetői megbízatásokat kaptam, ahol még szélesebbé tudott válni a szakmai tapasztalatom, egyúttal a vezetői tapasztalatom is. 2019 áprilisában jutottunk el odáig, hogy szintén megtisztelő felkérést kaptam a Fejlesztési Bank vezetésére. Az ott eltöltött közel hat év, azt gondolom, egy olyan sikeres időszak volt, ami visszahelyezte a Magyar Fejlesztési Bankot arra a térképre, ahova igazán való: a modern fejlesztési bankok térképére.

Nagyon sok nehézséggel kellett megküzdenuk: az orosz-ukrán háborúból adódó gazdaságpolitikai helyzettel, a Covid-járvánnyal. Büszkén tudom elmondani, hogy több mint 70 ezer vállalat, illetve háztartás számára tudtunk kedvezményes forrást biztosítani. Emellett 2022-ben kinyílt a nemzetközi szintén is számomra, ahol sikerült bizonyítanom, '22-ben kaptam megbízatást az Európai Fejlesztési Bank igazgatótanácsának tagjává válni, ahol közel két évet sikerült eltöltenem. Az EIB-ről, a European Investment Bankról annyit érdemes tudni, hogy méretét tekintve a világ legnagyobb multilaterális fejlesztési intézménye, ennek a működését láthattam belülről. Emellett az Európai Fejlesztési Bankhoz tartozó egyik legnagyobb érdekérvényesítő szervezetnek a management board-tagja is lettem, ez a European Long-Term Investors Association, ennek tagja is lehettem. Azt gondolom, hogy ezt azért is fontos kiemelni a magam bemutatása kapcsán, mert nemcsak hazai, hanem nemzetközi tapasztalatokkal is bírok.

Magamról talán ennyi bőven elegendő, és rátérnék a Nemzeti Bank mint jegybank működésére, és egyúttal a felügyelet működésére. Ahhoz, hogy meg tudjuk határozni, hogy a mai világban egy jegybank hogyan is működjön, először, azt gondolom, hogy a körülvevő világot kell megértenünk. Ha azt egy szóval kellene leírunk, azt gondolom, hogy ez nem lehet más - visszautalva Varga Mihály alelnök úrnak a nemrég elhangzott nyilatkozataira -, mint a kiszámíthatatlanság. Gondolhatunk az orosz-ukrán háborúra, gondolhatunk a vámháborúra és egyéb geopolitikai feszültségekre. Ez mind-mind lenyomatot hordoz nemcsak a gazdaságpolitika, hanem a monetáris politika kezelése tekintetében.

Hogyan, milyen értékek mentén lehet jól vezetni akkor egy jegybankot? Azt gondolom, hogy ahogy ezt szintén elnök úr már korábban is elmondta, csak és kizárólag óvatos, higgadt, nyugodt, kiszámítható monetáris politikai hozzáállással. Én szeretném a bizottság számára is ezt aláhúzni és hangsúlyozni, hogy engem is ez jellemez, és ez fog jellemezni a jövőbeni működésem esetén, ha tudnak támogatni.

Mik lehetnek a jegybank céljai? Azt gondolom, hogy megint csak hangsúlyozni kell az elmúlt fél évben többször elhangzottakat: a klasszikus jegybanki feladatok. A klasszikus jegybanki feladatokon kívül más tevékenységnek a jegybankon belül nincsen helye. Mik ezek a klasszikus jegybanki feladatok? Az árstabilitás, a pénzügyi stabilitás és a versenyképesség ösztönzése.

Jó hírekkel is érkeztem. Azt gondolom, hogy talán senki sem vitatja, hogy itt az elmúlt hat hónap megfeszített munkája már az első eredményeket el is hozta: közel hároméves csúcson van az árfolyam. A konzervatív és óvatos monetáris politikai döntéshozatalnak köszönhetően még ugyan nem érte el az inflációs toleranciasávot az infláció mértéke, de szépen közeledünk hozzá. A versenyképesség ösztönzése során pedig elindítottuk, fontos kiemelni a Minősített Vállalkozói Hitelprogramot, amely a beruházások mértékét hivatott növelni, és egyúttal pedig a gazdaság növekedését is. Természetesen tudjuk, hogy még nagyon sok dolgunk van, és azt is tudjuk, hogy nem végeztünk el minden feladatot, de azt hiszem, hogy az eddigi eredmények felhatalmaznak minket arra, hogy bizakodóan tudjunk tekinteni a következő 5,5-6 év munkájára.

Áttérve a konkrét, jövőbeni várható feladatomra, a felügyeletre. Ahogy önök előtt is ismert, az MNB integrált része a felügyelet. De miért is fontos a felügyelet? Egy mondat erejéig érdemes erre kitérni. Azért, mert a pénzügyi rendszer stabilitásának megőrzése a legfontosabb feladata. Ha a pénzügyi rendszer stabilitása megvan, abban az esetben a pénzügyi rendszer mint a gazdaság motorja tud működni, és tudja támogatni a gazdaság növekedését.

Gyors helyzetértékelés, ha már itt tartunk. Elmondhatom, hogy stabil és erős a tőkehelyzete a pénzügyi rendszernek, a likviditása is megfelelő. Csak két számot, ha már a Gazdasági Bizottság ülésén vagyunk meghallgatáson. A bankrendszer esetében a szabályozói minimum fölötti szabad tőke 2321 milliárd forint, a likviditás pedig 7434 milliárd forint. Azt gondolom, hogy ez egy olyan robusztus szám, ami megalapozhatja azt, hogy számíthatunk a bankrendszer együttműködésére. Tehát azt tudom elmondani, hogy a kiinduló helyzet megnyugtató.

Mik is lehetnek a legfontosabb feladatok egy hatóság esetében? Itt kell kitérnem rá, és elsőként említenem, mert sokak számára, azt gondolom, hogy nagyon fontos, számomra is személyesen, és ez a fogyasztók védelmének az erősítése. Mert akárhogy is nézzük, a pénzügyi rendszer mindig egy bizalmi viszonyról szól, a bizalmi viszonynak a végén pedig a fogyasztó áll, és a fogyasztót kell leginkább a középpontba helyezni. Természetesen fontos a tőkepiac integritásának a megőrzése, és végül, de nagyon nem utolsósorban az EU-s és a hazai jogszabályok maximális betartása, betartatása a pénzügyi rendszerrel.

Ezenkívül még szeretnék kiemelni három fontos célt, ami az én következő tervezett hatéves mandátumomnak a középpontjában állna. Az egyik a digitális csatlások visszaszorítása, ami talán egy jó kapcsolódási pont itt az előző napirendhez. A pénzügyi rendszer sem maradhat ki a fenntarthatósági átállás támogatásából, ezért ez kifejezetten fókuszban lesz a mandátumom alatt. Illetve elnézést, talán egy kicsit erősebb kifejezés: a modern vadnyugat kezelése. Modern vadnyugat alatt a kripto-, illetve a fintech szolgáltatóknak a kezelése, megértése és utána pedig szabályozása lenne a legfontosabb feladat a felügyelet számára.

Hogyan kívánom elérni ezeket a célokat? Természetesen azzal, hogy maximálisan kihasználom a felügyelet minden egyes munkavállalójának a képességét. Jó csapat jött össze. Alapvetően 5 pontban szedtem össze a céloom eléréséhez szükséges eszköztárat. Első a hatékony felügyelet, a második a hatékony piac, a harmadik a fenntarthatóság fokozása, a negyedik a digitalizáció és innováció, és végül, de nem utolsósorban a párbeszéd és az együttműködés mint vezérlő elv.

A hatékony felügyeletről csak egy mondat. Azt gondolom, hogy a pénzügyi rendszer csúcán lévő hatóságnak élen kell járnia a saját belső működését tekintve is, tehát minden olyan belső erőforrás-menedzsmentet, egyúttal pedig eljárási határidőket, eljárási folyamatokat felül kell vizsgálnunk, ami a piac számára egy gyorsabb reagálást tesz lehetővé. És ha ezt meg tudjuk tenni, akkor egyértelműen el

lehet mondani azt is, hogy ha van egy hatékony felügyelet a pénzügyi rendszer csúcsán, abban az esetben van egy hatékony piacunk; a hatékony piac pedig - és itt térnék vissza az első és legfontosabb célhoz, a fogyasztók védelméhez - megfelelően tudja kiszolgálni a fogyasztókat, és megfelelően tudja védeni az ő érdekeiket.

A fenntarthatóság fokozásáról szintén csak egy gondolat. Azt gondolom, hogy a kialakult geopolitikai helyzetben központi témája kell hogy legyen a pénzügyi rendszernek is, hogy azt a fajta függetlenséget, illetve fenntarthatóságot igenis finanszírozza. Ebben mi szabályozói, illetve felügyeleti oldalon minden támogatást meg fogunk adni. *(Z. Kárpát Dániel távozik az ülésről.)*

Digitalizációs innováció. Kicsit bátortalanul fogalmazok itt, hallgatva az elmúlt egy óra vitáját: én azt gondolom, hogy szükséges és fontos eleme, de először meg kell értenünk és először tudnunk kell szabályozni azt, amivel rendelkezünk. De ahhoz, hogy tudjuk, mi az, itt akár a fintechre, akár a fintech szolgáltatókra, akár a kriptóra gondolok, először a legfontosabb a megértés. Én ezen az állásponton vagyok. Ha ez meg tud történni, abban az esetben lehet jó felügyeleti tevékenységet folytatni - ez volt a külső része. És a belső része természetesen az, hogy a felügyelet mint hatékony felügyelet sem maradhat ki abból, hogy azokat a szolgáltatásokat, akár az AI-ra, akár a robotikára gondolok, alkalmazni tudja. Mindez természetesen, a felügyelet hatékonysági sikere nem létezhet párbeszéd és együttműködés nélkül. A párbeszédre és az együttműködésre hívom én a pénzügyi rendszert, ahol objektív, versenysemleges együttműködést és támogató hozzáállást tudok biztosítani mindenki számára. Azt gondolom, hogy közös a célunk e tekintetben.

Röviden és tömören így tudnám összefoglalni a szakmai életutamat, valamint a jövőbeni céljaimat. Bízom benne, hogy a bizottság tudja támogatni a munkámat. A kérdésekre pedig szívesen válaszolok. Köszönöm szépen. *(Barcza Attila jelentkezik.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Megadom a szót Barcza Attila képviselőtársamnak.

Kérdések, reflexiók

BARCZA ATTILA (Fidesz), a bizottság alelnöke: Köszönöm szépen, elnök úr, és köszönjük szépen alelnökjelölt úrnak a tájékoztatást.

Pont a tájékoztatása végén utalt rá, hogy központi témának kell lennie az ön álláspontja szerint a fenntarthatóságnak. Ezzel kapcsolatban lenne az a kérdésem, hogy hogyan tervezi ösztönözni a fenntartható finanszírozás bővülését a hazai pénzügyi szektorban. Ha erre még kitérne néhány mondatban, azt megköszönném. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Miután ellenzéki oldalról nem jelezte senki sem, hogy kérdést kíván föltenni, ezért megadom a szót Erős Gábor képviselőtársunknak.

ERŐS GÁBOR (Fidesz): Köszönöm szépen a szót, elnök úr. Nekem egy kérdésem lenne: milyen lépésekkel tervez a felügyelet fellépni a banki díjak csökkentése érdekében? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönöm. Megállapítom, hogy további hozzászólás és véleményformálás elhangzására igényt nem látok, ezért visszaadom a szót a jelölt úrnak.

DR. SIPOS-TOMPA LEVENTE, a Magyar Nemzeti Bank alelnökjelöltje: Köszönöm szépen, elnök úr, és köszönöm szépen a képviselő uraknak a kérdésért.

Kezdem az elsővel: fenntarthatóság. Hogyan is kívánjuk tovább ösztönözni? Alapvetően két oldalról. Az egyiket eddig is alkalmaztuk, és ezt fenn fogjuk tartani, hogy a zöldprojektek finanszírozása esetében több kedvezményt biztosítottunk a bankok számára. Ez tovább élhet. Itt volt egy nagy csatánk az EKB-val, illetve az IMF-fel, amit sikerült megvívunk, és ezt fenn tudjuk tartani. Illetve az MNB-nek mint felügyeletnek van szabályozói hatásköre is, és ebben azokat az elveket és azokat a jó gyakorlatokat szeretnénk hazahozni, amelyek akár Európában, akár Európán kívül is fellelhetők. Ebben további részleteket a közeljövőben tudok önökkel megosztani.

Banki díjak csökkentése: ahogy el is mondtam, a fogyasztó áll a középpontban az én értékrendemben is. Magyarországon az egyik legdrágább a bankolásnak a költsége. Elnök úr is teljesen pozitívan és támogatólag állt hozzá ahhoz, hogy a Bankszövetséggel olyan egyezséget kössünk ez év tavaszán, ami azt hozta magával, hogy a banki díjakat mérsékelni tudtuk, ugyanakkor ez nem elegendő. Ez folyamatosan napirenden van a jegybankon belül, folyamatosan monitorozzuk is, és minden olyan esetben, amikor látjuk azt, hogy a bankok és a bankrendszer ebben emelni kíván, fel fogunk lépni, ahogy eddig is tettük. Köszönöm szépen.

Határozathozatal

ELNÖK: Köszönöm szépen. Nem marad más hátra, mint hogy döntsünk dr. Sipos-Tompa Levente alelnökjelölt úr alkalmasságáról. A képviselőtársaimat kérem arra, hogy erről most szavazzunk! *(Szavazás.)*

Megállapítom, hogy 11 igen szavazattal, 1 nem szavazat ellenében, tartózkodás nélkül dr. Sipos-Tompa Levente urat alkalmasnak tartja a Magyar Nemzeti Bank alelnöki feladatainak ellátására bizottságunk.

Köszönöm szépen a jelölt úrnak a jelenlétét és a gondolatait. A napirend tárgyalását ezennel lezárom. Köszönöm szépen. Ha egy percet várnak, akkor oda fogok menni önökhöz, csak még az egyebeket megkérdem.

Egyebek

Áttérünk a negyedik napirendi pontra, az egyebekre. Van-e valakinek ehhez a napirendi ponthoz szándéka, hogy hozzászóljon, vagy javaslata? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Ezzel akkor ezt a napirendi pontot is lezárom.

Az ülés berekesztése

Tisztelt képviselőtársaim, a napirendünk végére érünk. Köszönöm a munkájukat, az ülést ezennel bezárom. Köszönöm szépen a munkájukat.

(Az ülés befejezésének időpontja: 12 óra 26 perc)

Cseresnyés Péter
a bizottság alelnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Horváth Éva Szilvia és Morvai Elvira